

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
HISTÒRIA ECONÒMICA

Coordinació: Enric Vicedo Rius

Any acadèmic 2013-14

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA ECONÒMICA
Codi	101302
Semestre d'impartició	1r Q Avaluació Continuada
Caràcter	Troncal
Nombre de crèdits ECTS	6
Grups	Matí (2) Tarda (1)
Crèdits teòrics	4
Crèdits pràctics	1
Coordinació	Enric Vicedo Rius
Departament/s	HISTÒRIA
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Vegeu el Pla de desenvolupament
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Distribució de crèdits	Manuel López Esteve 9.6 Enric Vicedo Rius 7.8
Horari de tutoria/lloc	Manuel López Esteve Dilluns de 15,30 a 17,30 al despatx 3.24. Facultat de Lletres - Campus Rectorat. +34 973 70 3185. O per cita. 2n quadrimestre: per cita. Enric Vicedo Rius Dilluns i dimarts de 11,15 a 12.15 al despatx 2.14.1. Facultat de Lletres - Campus Rectorat. +34 973 70 3160. O per cita. 2n quadrimestre: per cita.

Manuel López Esteve
Enric Vicedo Rius

Informació complementària de l'assignatura

Anàlisi de la realitat econòmica des de la perspectiva històrica. Orígens de l'economia capitalista. Els processos d'industrialització. Les grans etapes del creixement econòmic contemporani. Desenvolupament, subdesenvolupament i globalització.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Objectius

CB1, CB3, CB4, CB5 i CB6

- Habilitat de comentar, anotar o editar correctament textos i documents d'institucions actuals des d'una perspectiva històrica.
- Habilitat d'obtenir els continguts necessaris a partir de la consulta de llibres o bases de dades de qualitat, tant d'historiadors econòmics com d'institucions relacionades amb la vida econòmica i social.

CES5 Identificar i interpretar els factors econòmics, ambientals, polítics, sociològics i tecnològics en els àmbits local, nacional i internacional i la seva repercussió sobre les organitzacions.

- Capacitat per comprendre la complexitat de les relacions entre els aspectes econòmics i els no econòmics (socials, institucionals, ...)
- Coneixement dels processos històrics contemporanis i dels principals factors demogràfics, socio-econòmics, polítics i culturals que els condicionen.
- Capacitat d'interpretar les transformacions econòmiques actuals en relació als canvis en les realitats socials, polítiques i institucionals.
- Coneixement de la història econòmica europea en una perspectiva comparada.

CEU 1 Correcció en l'expressió oral i escrita

- Habilitat per a estructurar una presentació escrita o oral en diversos formats possibles.

CEU 2 Domini d'una llengua estrangera

- Durant el curs es donarà algun text curt en anglès.

CEU 3 Domini de les TIC

- Utilització de l'excel per a la realització de càlculs bàsics i gràfics.

Competències

Competències**Competències generals o bàsiques (CB)**

- CB1. Capacitat d'anàlisi i de síntesi
- CB3. Treball en equip i lideratge
- CB4. Capacitat de crítica i autocrítica
- CB5. Preocupació per la qualitat
- CB6. Habilitat per treballar i aprendre de forma autònoma.

Competències específiques (CES)

CES5. Identificar i interpretar els factors econòmics, ambientals, ètics, legals, polítics, sociològics i tecnològics a nivell local, nacional i internacional i la seva repercussió sobre les organitzacions.

Competències estratègiques universitat (CEU)

- CEU1. Correcció en l'expressió oral escrita
- CEU2. Domini d'una llengua estrangera.
- CEU3. Domini de les TIC

Continguts fonamentals de l'assignatura**Continguts****Part I - INTRODUCCIÓ**

- 0. Presentació de l'assignatura
- 1. Història econòmica, història i ciència social.
- 2. Les economies europees preindustrials: continuïtats i canvis als segles moderns.

Part II- LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL

- 3. La industrialització a Europa
- 4. La industrialització als Estats Units i al Japó.
- 5. La integració de l'economia internacional durant el segle XIX.

PART III- EL SEGLE XX

- 6. L'impacte econòmic de la Primera Guerra Mundial i la reconstrucció.
- 7. La crisi dels anys trenta: origen, desenvolupament i respostes.
- 8. Les economies socialistes de planificació centralitzada: Rússia i Xina.
- 9. La segona guerra mundial: impacte, reconstrucció i nou ordre mundial.
- 10. Expansió i crisi de l'economia mundial a la segona meitat del segle XX: creixement econòmic i subdesenvolupament.

Eixos metodològics de l'assignatura

Anàlisi teòrica i pràctica de la realitat econòmica des de la perspectiva històrica. Orígens de l'economia capitalista. Els processos d'industrialització. Les grans etapes del creixement econòmic contemporani. Desenvolupament, subdesenvolupament i globalització. Vegeu el pla de desenvolupament i la secció d'avaluació per un major detall.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

UdL		HISTÒRIA ECONÒMICA	2012-2013
setmana		GG	GM
1	16 set	Presentació de l'assignatura 1. Història econòmica, història i ciència social. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 1 PP: 1'5 h TA: 2,5 h
2	23 set	2. Les economies europees preindustrials: continuïtats i canvis als segles moderns. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 1 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
3	30 set	Festiu Sant Miquel	Pràctica 1 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
4	7 oct	2. Les economies europees preindustrials: continuïtats i canvis als segles moderns. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores.	Pràctica 2 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
5	14 oct	3. La industrialització a Europa Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 2 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
6	21 oct	3. La industrialització a Europa Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 2 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
7	28 oct	3. La industrialització a Europa Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 2 PP: 1,5 h TA: 2,5 h

8	4 nov	4. La industrialització als Estats Units i al Japó. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 3 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
9	11 nov	Avaluació (2 hores)	
10	18 nov	5. La integració de l'economia internacional durant el segle XIX. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 3 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
11	25 nov	5. La integració de l'economia internacional durant el segle XIX. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 3 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
12	2 des	6. L'impacte econòmic de la Primera Guerra Mundial i la reconstrucció. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 3 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
13	9 des	7. La crisi dels anys trenta: origen, desenvolupament i respostes. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 4 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
14	16 des	8. Les economies socialistes de planificació centralitzada: Rússia i Xina. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Pràctica 4 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
	23 des	Vacances de Nadal	
	30 des	Vacances de Nadal	
15	6 gen	9. La segona guerra mundial: impacte, reconstrucció i nou ordre mundial. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores.	Pràctica 4 PP: 1,5 h TA: 2,5 h
16	13 gen	10. Expansió i crisi de l'economia mundial a la segona meitat del segle XX: creixement econòmic i subdesenvolupament. Lliçó magistral. Durada: 2h i 30 minuts Activitat treball autònom: Estudi utilitzant la bibliografia obligatòria i recomanada, 3,5 hores	Dubtes PP: 1,5 h TA: 6,0 h

17	20 gen	Avaluació (4 hores)
18	27 gen	
19	3 feb	

Sistema d'avaluació

Avaluació

Dos proves parcials (25 % cadascuna), quatre pràctiques (25% en total) i un examen final (25%) L'alumne que només obtingui qualificació en 2 o menys dels quatre tipus d'avaluació obtindrà com a nota final d'aquesta assignatura la qualificació de NO PRESENTAT.

Prova parcial 1: Deu preguntes curtes referides al temari i a les classes pràctiques (fins el tema 4 i la pràctica 2 inclosos).

Prova parcial 2: Quaranta preguntes tipus test amb tres opcions. Els errors resten una quarta part del valor de la pregunta. Inclou els temes 5 a 10 i les pràctiques 3 i 4.

S'han de lliurar en dos terminis que s'indicaran. El primer termini les pràctiques 1 i 2 i el segon termini les pràctiques 3 i 4. En total puntuen un 25 % de la nota.

Prova final: Cinquanta preguntes tipus test amb tres opcions. Els errors resten una quarta part del valor de la pregunta. Entren tots els temes i pràctiques. Hi haurà la meitat de les preguntes referides a les quatre pràctiques i l'altra meitat a les classes teòriques. Compta un 25%.

Objectius comuns de les proves i de les pràctiques:

- Habilitats per a estructurar una presentació escrita u oral en diversos formats possibles.
- Capacitat per comprendre la complexitat de les relacions entre els aspectes econòmics i els no econòmics (socials, institucionals, ...)
- Coneixement dels processos històrics contemporanis i dels principals factors demogràfics, socio-econòmics, polítics i culturals que els condicionen.
- Capacitat d'interpretar les transformacions econòmiques actuals en relació als canvis en les realitats socials, polítiques i institucionals.
- Coneixement de la història econòmica europea en una perspectiva comparada.
- Habilitat de comentar, anotar o editar correctament textos i documents d'institucions actuals des d'una perspectiva històrica.
- Habilitat d'obtenir els continguts necessaris a partir de la consulta de llibres o bases de dades de qualitat, tant d'historiadors econòmics com d'institucions relacionades amb la vida econòmica i social.

Objectius complementaris de les pràctiques:

- Utilització de l'excel per a la realització de càlculs bàsics i gràfics.
- La realització de les pràctiques permet emprar textos en anglès per part del professor o mitjançant la consulta autònoma dels alumnes.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia i recursos

Recursos

Economic History Services <http://eh.net/>

Links de la Asociación Española de Historia Económica <http://www.aehe.net/links.html>

Bibliografia

LECTURES OBLIGATÒRIES

FELIU, G. i C. SUDRIÀ, Introducció a la història econòmica mundial, UB-UV, 2006 o edicions posteriors.

CAMPS CURA, E., Historia Económica Mundial. La formación de la economía internacional (siglos XVI-XX), McGraw Hill, 2013.

OBRES GENERALS

- ARACIL, R. i SEGURA, A., Història econòmica mundial i d'Espanya, Teide, Barcelona, 1993.
- BEAUD, M, Historia del capitalismo, Ariel, Barcelona, 1984.
- BUSTELO, F., Historia Económica. Introducción a la historia económica mundial. Historia económica de España en los siglos XIX y XX, Editorial Complutense, Madrid, 1994.
- CAMERON, R., Historia económica mundial. Desde el paleolítico hasta el presente, 2ª edició. Alianza Editorial, Madrid, 1992.
- CAMBRIDGE UNIVERSITY, Historia económica de Europa, 7 vs., Cambridge University, 1948-1983. Edició en castellà: Editorial Revista de Derecho Privado, Madrid.
- CIPOLLA, C.M. (dir.), Historia económica de Europa, 6 vs., Ariel, Barcelona, 1979-1982.
- DELFAUD et al., Nueva historia económica mundial (siglos XIX-XX), Vicens Universidad, Barcelona, 1980.
- FelIU, G. i Sudrià, C., Introducció a la història econòmica, Universitat de Barcelona, Barcelona, 2006 o edicions posteriors.
- FISCHER, W. (ed.): Historia Económica mundial del siglo XX, 5 vs., Crítica, Barcelona.
- FOREMAN-PECK, Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850, Prentice Hall, Madrid, 1995.
- GALBRAITH, J. K., Historia de la economía, Ariel, Barcelona, 1989.
- LEON, P. (dir.), Historia económica y social del mundo, 6 vs, Ediciones Encuentro, Madrid, 1978-1980.
- MADDISON, A. Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas, Ariel, Barcelona, 1991.
- PALAFOX, J, Curso de historia de la economía, Tirant lo Blanc, València, 1997.
- SIMON SEGURA, F. , Manual de Historia Económica Mundial y de España, 1ª edició. Centro de Estudios Ramon Areces S.A., Madrid, 1990.
- Zamagni, V., Historia económica de la Europa Contemporánea, Crítica, Barcelona, 2001.

DICCIONARI

- DEANE, P. i J. KUPER (eds.), **Vocabulario básico de economía, Crítica**, Barcelona, 1992.

SOBRE HISTÒRIA DEL'EMPRESA

- CHANDLER, A. D., Escala y diversificación: la dinámica del capitalismo industrial. Prensas Universitarias de Zaragoza, Zaragoza, 1996.
- COMÍN, F. I MARTÍN ACEÑA, P., La empresa en la historia de España, Civitas, Madrid, 1996.
- GARCÍA RUIZ, J. L. (coordinador), Historia de la empresa mundial y de España, Editorial Síntesis, S.A., Madrid, 1998.
- GARCÍA RUIZ, J.L. i C. MANERA (dirs.), Historia empresarial de España: un enfoque regional en profundidad, Madrid, LID, 2006.
- VALDALISO, J. M. i S. LÓPEZ, Historia económica de la empresa, Barcelona, Crítica, 2010.

PART I. INTRODUCCIÓ**HISTÒRIA ECONÒMICA, HISTÒRIA I CIÈNCIA SOCIAL**

- BLOCH. M., Introducción a la historia, FCE, Mèxic, 1982.
- BLOCH, M., La historia rural francesa, Crítica, Barcelona, 1978.
- CARDOSO ? PÉREZ?BRIGNOLI, Los métodos de la historia, Crítica, Barcelona, 1976.
- CIPOLLA, C. M., Entre la historia y la economía. Introducción a la historia económica, Crítica, Barcelona, 1991.
- FEBVRE, L, Combates por la historia, Ariel, Barcelona.
- FOGEL, R.W., Los ferrocarriles y el crecimiento económico de Estados Unidos. Ensayos de historia econométrica, Tecnos, Madrid, 1972.
- FONTANA, J. Historia. Análisis del pasado y proyecto social, Crítica, Barcelona, 1982.
- FONTANA, J., La història després de la fi de la història. Reflexions i elements per a una guia dels corrents actuals, Institut Jaume Vicens Vives/Eumo, Vic, 1992.
- FONTANA, J., La història dels homes, Crítica, Barcelona, 2000.
- GERSCHENKRON, A., El atraso económico en su perspectiva histórica, Ariel, Barcelona, 1968.
- KONDRATIEFF, N.D. y otros, Los ciclos económicos largos. ¿Una explicación de la crisis?, Akal, Madrid, 1979.
- KULA, W. Problemas y métodos de la historia económica, Península, Barcelona, 1977.
- KULA, W., Teoría económica del sistema feudal, Siglo XXI, Buenos Aires, 1974.
- KULA, W., Las medidas y los hombres, Siglo XXI, Madrid, 1980.
- LABROUSSE, E., Las estructuras y los hombres, Ariel, Barcelona, 1969.
- MALTHUS, T.T., Primer assaig sobre la població. Diverses edicions.
- NELL, E. J., Historia y teoría económica, Crítica, Barcelona, 1984.
- NORTH, D.C., Estructura y cambio en la historia económica, Alianza, Madrid, 1984.
- SCHUMPETER, J., Historia del análisis económico, pp. 47-48, Ariel, Barcelona, 1971.
- TEMIN, P. (ed.), La nueva historia económica. Lecturas seleccionadas, Alianza, Madrid, 1984.
- TOPOLSKI et al, Historia económica. Nuevos enfoques y nuevos problemas, Crítica, Barcelona, 1981.
- VILAR, P., Iniciación al vocabulario del análisis histórico, Crítica, Barcelona, 1980.
- VILAR, P., Historia marxista, historia en construcción, Anagrama, Barcelona, 1975.
- VILAR, P., Crecimiento y desarrollo, Ariel, Barcelona, 1983.

LES ECONOMIES EUROPEESPREINDUSTRIALS: CONTINUÏTATS I CANVIS ALS SEGLES MODERNS.

- A.A.V.V., Industrialización antes de la industrialización, Crítica, Barcelona, 1986.
- A.A.V.V., Lectures d'Història Econòmica, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1993.
- ABEL, W., Crises agraires en Europe (XIIIe. ?XXe. siècle), Flammarion, París, 1973.
- ASTON, T. H. i PHILPIN, C. H. E. (eds), El debate Brenner, Crítica, Barcelona, 1988.
- BERG, M., La era de las manufacturas. 1700-1820. Una nueva historia de la Revolución industrial británica, Crítica, Barcelona, 1987.
- BOSERUP, E., Población y cambio tecnológico, Crítica, Barcelona, 1984.
- CAMERON, R., Historia Económica Mundial, Alianza, Madrid, 1990.
- CARDOSO, C.F.S. y H. PEREZ BRIGNOLI, Historia económica de América Latina, 2 vols., Crítica, Barcelona, 1979.
- CIPOLLA, C.M., Historia económica de la población mundial, Crítica, Barcelona, 3ª ed., 1982.
- CIPOLLA, C.M. (dir.), Historia económica de Europa, vs. 1 i 2, Ariel, Barcelona, 1979.
- DE VRIES, J., La economía de Europa en un período de crisis, 1600?1750, Cátedra, Madrid, 1979.
- DERRY, T.K. y WILLIAMS, T.I., Historia de la tecnología, Siglo XXI, Madrid, 1989 (12 ed.)
- DOBB, M., Estudios sobre el desarrollo del capitalismo, Siglo XXI, Buenos Aires, 2ª ed., 1972.
- FLINN, M. W., El sistema demográfico europeo, Crítica, Barcelona, 1989.
- GUIA PRÀCTICA D' HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1993.
- HAMILTON, E. J., El tesoro americano y la revolución de los precios en España, 1501-1650, Ariel, Barcelona, 1975.
- HILTON, R. H. (ed.), La transición del feudalismo al capitalismo, Crítica, Barcelona, 1977.
- HOBBSAWM, E.J., En torno a los orígenes de la revolución industrial, Siglo XXI, Buenos Aires, 2ª ed., 1972.
- KINDLEBERGER, C.P., Historia financiera de Europa, Crítica, Barcelona, 1988.
- KRIEDTE, p., Feudalismo tardío y capital mercantil, Crítica, Barcelona, 1982.
- KULA, W., Teoría económica del sistema feudal, Siglo XXI, Buenos Aires, 1974.
- LABROUSSE, E., Fluctuaciones económicas e historia social, Tecnos, Madrid, 1962.
- LIVI BACCI, M., Ensayo sobre la historia demográfica europea. Población y alimentación en Europa, Ariel, Barcelona, 1988.
- LIVI-BACCI, M., Historia mínima de la población mundial, Ariel, Barcelona, 1990.
- NORTH, D.C. y R.P. THOMAS, El nacimiento del mundo occidental, 900?1700, Siglo XXI, Madrid, 1978
- SLICHER van BATH, B. H., Historia agraria de Europa Occidental. 800-1850, Península, Barcelona, 1974.
- THOMPSON, E. P., Costumbres en común, Crítica, Barcelona, 1994.
- VILAR, P., Oro y moneda en la historia (1450?1920), Ariel, Barcelona, 1969.
- WALLERSTEIN, I., El Moderno sistema mundial I. La Agricultura capitalista y los orígenes de la economía-mundo europea en el siglo XVI, Siglo XXI, Madrid, 1979.
- WALLERSTEIN, I., El moderno sistema mundial II. El mercantilismo y la consolidación de la economía-mundo europea, 1600-1750, Madrid, Siglo XXI, 1984.
- WALLERSTEIN, I., El moderno sistema mundial III. La Segunda era de gran expansión de la economía-mundo capitalista, 1730-1850, Academic P., Nueva York, 1999.
- WRIGLEY, E.A., Historia y población. Introducción a la demografía histórica, Crítica, Barcelona, 2ª ed., 1985.
- WRIGLEY, E.A., Gentes, ciudades y riqueza. La transformación de la sociedad tradicional, Crítica, Barcelona, 1992.

PART II. LA REVOLUCIÓN INDUSTRIAL

- A.A.V.V., Lectures d'Història Econòmica ,Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1993.
- A.A.V.V., La Revolución Industrial, Crítica, Barcelona, 1988.
- ABEL, W., Crises agraires en Europe (XIIIe. ?XXe. siècle), Flammarion, París, 1973.
- ASHTON, T.S., La Revolución Industrial (1760?1830), F.C.E., México, 1970.
- BERG, M., La era de las manufacturas. 1700-1820. Una nueva historia de la Revolución industrial británica, Crítica, Barcelona, 1987.
- CAMERON, R., Historia Económica Mundial, Alianza, Madrid, 1990.
- CARDOSO, C.F.S. y H. PEREZ BRIGNOLI, Historia económica de América Latina, 2 vols., Crítica,

- Barcelona, 1979.
- CIPOLLA, C.M. (dir.), Historia económica de Europa, vs. 3 i 4, Ariel, Barcelona, 1979.
 - DEANE, P., La primera revolución industrial, Península, Barcelona, 1968.
 - DERRY, T.K. y WILLIAMS, T.I., Historia de la tecnología, Siglo XXI, Madrid, 1989 (12 ed.)
 - FOGEL, R.W., Los ferrocarriles y el crecimiento económico de Estados Unidos. Ensayos de historia econométrica, Tecnos, Madrid, 1972.
 - FOGEL, R.W. Y S.L. ENGERMAN, Tiempo en la cruz. La economía esclavista en los Estados Unidos, Madrid, Siglo XXI, 1981.
 - FOREMAN-PECK, Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850, Prentice Hall, Madrid, 1995.
 - FURTADO, C., La economía latinoamericana desde la conquista ibérica hasta la revolución cubana, Siglo XXI, México, 1969.
 - FURTADO, C., La economía latinoamericana: formación histórica y problemas contemporáneos, Siglo XXI, México, 1987.
 - GARCÍA SANZ, A., JIMÉNEZ BLANCO, J.I. y GARRABOU, R. (eds.), Historia agraria de la España contemporánea, Crítica, Barcelona, 1985-1986.
 - GARRABOU, R. (ed.): La crisis agraria de fines del siglo XIX, Crítica, Barcelona, 1988.
 - GARRABOU, R. (ed.): Propiedad y explotación campesina en la España Contemporánea. MAPA, Madrid, 1992.
 - GERSCHENKRON, A., El atraso económico en su perspectiva histórica, Ariel, Barcelona, 1968.
 - GUIA PRÀCTICA D'HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1993.
 - HOBBSAWM, E.J., En torno a los orígenes de la revolución industrial, Siglo XXI, Buenos Aires, 2ª ed., 1972.
 - HOBBSAWM, E.J., Industria e Imperio. Una historia económica de Gran Bretaña desde 1750, Ariel, Barcelona, 1977.
 - HOBBSAWM, E.J., Trabajadores. Estudios de historia de la clase obrera, Crítica, Barcelona, 1979.
 - HOBBSAWM, E.J., El mundo del trabajo. Estudios históricos sobre la formación y evolución de la clase obrera, Crítica, Barcelona, 1987.
 - HOBBSAWM, E.J., La era del Imperio (1875-1914), Labor, Barcelona, 1989.
 - KEMP, T., La revolución industrial en la Europa del siglo XIX, Fontanella, Barcelona, 1974.
 - KEMP, T., Modelos históricos de industrialización, Fontanella, Barcelona, 1981.
 - KENWOOD, A.G. y A.L. LOUGHEED, Historia del desarrollo económico internacional, v. 1, Istmo, Madrid, 1973.
 - KINDLEBERGER, C.P., Historia financiera de Europa, Crítica, Barcelona, 1988.
 - KONDO, A. Y., La agricultura española en el siglo XIX, MAPA-Nerea, Madrid, 1990.
 - LABINI, P.S., Subdesarrollo y economía contemporánea, Crítica, Barcelona, 1984.
 - LANDES, D.S., Progreso tecnológico y revolución industrial, Tecnos, Madrid, 1979.
 - LEWIS, W.A., Crecimiento y fluctuaciones, 1870-1913, FCE, México, 1983.
 - LENIN, V. I., El imperialismo, fase superior del capitalismo, Fundamentos, Barcelona, 1974.
 - LIVI-BACCI, M., Historia mínima de la población mundial, Ariel, Barcelona, 1990.
 - MADDISON, A., Las fases del desarrollo capitalista, FCE, México, 1989.
 - MADDISON, A. Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas, Ariel, Barcelona, 1991.
 - MANTOUX, P., La revolución industrial en el siglo XVIII. Ensayo sobre los comienzos de la gran industria moderna en Inglaterra, Aguilar, Madrid, 1962.
 - MOKYR, J., La palanca de la riqueza, Alianza, Madrid, 1993.
 - MORI, G., La revolución industrial, Crítica, Barcelona, 1983.
 - NADAL, J., La población española (siglos XVI al XX), Ariel, Barcelona, 1984.
 - NADAL, J., El fracaso de la revolución industrial en España, 1814?1913, Ariel, Barcelona, 1975.
 - NADAL, J. y CARRERAS, A., (dir. y coord.), Pautas regionales de la industrialización española (siglos XIX y XX), Ariel, Barcelona, 1990.
 - POLLARD, S., La conquista pacífica. La industrialización de Europa, 1760-1970, Publicaciones de la Universidad de Zaragoza, 1991.
 - SERENI, E., Capitalismo y mercado nacional, Crítica, Barcelona, 1980.
 - SLICHER van BATH, B. H., Historia agraria de Europa Occidental. 800-1850, Península, Barcelona, 1974.
 - TORTELLA, G., El desarrollo de la España contemporánea. Historia económica de los siglos XIX y XX, Alianza, Madrid, 1994.
 - THOMPSON, E.P., La formación histórica de la clase obrera, Crítica, Barcelona, 1990.

- THOMPSON, E. P., Costumbres en común, Crítica, Barcelona, 1994.
- VILAR, P. y otros, La industrialización europea. Estadios y tipos, Crítica, Barcelona, 1981.
- WRIGLEY, E.A., Historia y población. Introducción a la demografía histórica, Crítica, Barcelona, 2ª ed., 1985.
- WRIGLEY, E.A., Gentes, ciudades y riqueza. La transformación de la sociedad tradicional, Crítica, Barcelona, 1992.
- WRIGLEY, E.A., Cambio, continuidad y azar, Crítica, Barcelona, 1993.
- Zamagni, V., Historia económica de la Europa Contemporánea, Crítica, Barcelona, 2001.

PART III. EL SIGLE XX

- A.A.V.V., Lectures d'Història Econòmica, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1993.
- A.A.V.V. El sistema soviético hoy, Siglo XXI, Madrid, 1984.
- ABEL, W., Crises agraires en Europe (XIIIe. ?XXe. siècle), Flammarion, París, 1973.
- Aldcroft, D. H., Historia de la economía europea, 1914-1990, Crítica, Barcelona, 1997.
- ALDCROFT, D.H., De Versailles a Wall Street, 1919?1929, Crítica, Barcelona, 1985.
- AMBROSIUS, G. i HUBBARD, W.H., Historia social y económica de Europa en el siglo XX, Alianza Universidad, Madrid, 1992.
- ARACIL, R i SEGURA, A., Història econòmica mundial i d'Espanya, Teide, Barcelona, 1993.
- BAIROCH, P., Revolución industrial y subdesarrollo, Siglo XXI, México, 1967.
- BAIROCH, P., El Tercer Mundo en la encrucijada. El despegue económico desde el siglo XVIII al XX, Alianza, Madrid, 1973.
- CAMERON, R., Historia Económica Mundial, Alianza, Madrid, 1990.
- CARDOSO, C.F.S. y H. PEREZ BRIGNOLI, Historia económica de América Latina, 2 vols., Crítica, Barcelona, 1979.
- CIPOLLA, C.M. (dir.), Historia económica de Europa, vs. 5 i 6, Ariel, Barcelona, 1979.
- DERRY, T.K. y WILLIAMS, T.I., Historia de la tecnología, Siglo XXI, Madrid, 1989 (12 ed.)
- FOHLEN, C., El trabajo en el siglo XIX, Nova Terra, Barcelona, 1969.
- FOHLEN, C., La revolución industrial, Vicens?Vives, Barcelona, 1978.
- FOREMAN-PECK, Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850, Prentice Hall, Madrid, 1995.
- FURTADO, C., La economía latinoamericana desde la conquista ibérica hasta la revolución cubana, Siglo XXI, México, 1969.
- FURTADO, C., La economía latinoamericana: formación histórica y problemas contemporáneos, Siglo XXI, México, 1987.
- GALBRAITH, J.K., El crac del 29, Ariel, Barcelona, 1983.
- GUIA PRÀCTICA D'HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1993.
- HARDACH, G., La primera guerra mundial, 1914-1918, Crítica, Barcelona, 1985.
- HOBBSAWM, E.J., La era del Imperio (1875-1914), Labor, Barcelona, 1989.
- LE COZ, J., Las reformas agrarias. De Zapata a MaoTsé?tung y la FAO, Ariel, Barcelona, 1976.
- LENIN, V.I., El desarrollo del capitalismo en Rusia. El proceso de la formación de un mercado interior para la gran industria, Ariel, Barcelona, 1974.
- KENWOOD, A.G. y A.L. LOUGHEED, Historia del desarrollo económico internacional, v.2, Istmo, Madrid, 1973.
- KINDLEBERGER, C.P., La crisis económica, 1929?1939, Crítica, Barcelona, 1985.
- KINDLEBERGER, C.P., Historia financiera de Europa, Crítica, Barcelona, 1988.
- LEWIS, W.A., Crecimiento y fluctuaciones, 1870-1913, FCE, México, 1983.
- LIVI-BACCI, M., Historia mínima de la población mundial, Ariel, Barcelona, 1990.
- MADDISON, A., Crecimiento económico en el Japón y la URSS, FCE, México, 1971.
- MADDISON, A., Dos crisis: América Latina y Asia, 1929-1938 y 1973-1983, FCE, México, 1988.
- MADDISON, A., Las fases del desarrollo capitalista, FCE, México, 1989.
- MADDISON, A., Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas, Ariel, Barcelona, 1991.
- MILWARD, A. S., La segunda guerra mundial, 1939-1945, Crítica, Barcelona, 1985.
- MORILLA CRITZ, J., La crisis económica de 1929, Pirámide, Madrid, 1984.

- NADAL, J., La población española (siglos XVI al XX), Ariel, Barcelona, 1984.
- NADAL, J., CARRERAS, A. y SUDRIA, C. (comps.), La economía española en el siglo XX. Una perspectiva histórica, Ariel, Barcelona, 1987.
- NADAL, J. y CARRERAS, A., (dir. y coord.), Pautas regionales de la industrialización española (siglos XIX y XX), Ariel, Barcelona, 1990.
- NORTH, D.C., Una nueva historia económica. Crecimiento y bienestar en el pasado de los Estados Unidos, Tecnos, Madrid, 1969.
- NOVE, A., Historia económica de la Unión Soviética, Alianza Editorial, Madrid, 1973.
- POLLARD, S., La conquista pacífica. La industrialización de Europa, 1760-1970, Publicaciones de la Universidad de Zaragoza, 1991.
- ROSTOW, W. W., Las etapas del crecimiento económico. Un manifiesto no comunista, FCE, México, 1961.
- ROSTOW, W.W. (ed.), La economía del despegue hacia el crecimiento autosostenido, Alianza, Madrid, 1967.
- Taibo, C., La explosión soviética, Espasa, Madrid, 2000.
- TORTELLA, G., El desarrollo de la España contemporánea. Historia económica de los siglos XIX y XX, Alianza, Madrid, 1994.
- TORTELLA, G., Los orígenes del siglo XXI : un ensayo de historia social y económica contemporánea, Madrid, Gadir, 2005.
- VAN DER WEE, H., Prosperidad y crisis. Reconstrucción, crecimiento y cambio, 1945-1980, Crítica, Barcelona, 1986.
- Zamagni, V., Historia económica de la Europa Contemporánea, Crítica, Barcelona, 2001.